

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-10-25S

СИЛАБУС	Історія українсько-російського протистояння XX-XXI ст.	
SYLLABUS	The history of the Ukrainian-russian confrontation of the 20th-21st centuries	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	СВ 10	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) Bachelor`s (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	01	Середня освіта Secondary education / pedagogy
Спеціальність Field of Study	014.03	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)
Освітня програма Degree Programme	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)	

м. Рівне – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Історія українсько-російського протистояння у XX – XXI ст.» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)», спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія). Рівне. НУВГП. 2023. 12 стор.

ОПП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/27491/>

Розробник силабусу: *Цецик Я. П. к.і.н*, доцент кафедри суспільних дисциплін

Протокол № 2 від “24” вересня 2024 року

Завідувач кафедри: Сокаль В.А. к.п.н., доцент.

Гарант (Керівник) ОП: Прищепка О. П. д.і.н., професор.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ Економіки та менеджменту

Протокол № 2 від “17” жовтня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ Економіки та менеджменту: Ковшун Н.Е., *д.е.н., професор*

СЗ № (номер документа в ЕДО)

©НУВГП, 2024

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОГО ПРОТИСТОЯННЯ У ХХ-ХХІ СТ.	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Середня освіта (Історія)
Спеціальність	014.03 Середня освіта (Історія)
Рік навчання, семестр	4 8
Кількість кредитів	4 кредити
Лекції:	14/2
Практичні заняття:	16/8
Самостійна робота	90/110
Курсова робота:	-
Форма навчання	денна, заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	державна
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА	

<p>Лектор</p> 	<p><i>Цецик Ярослав Петрович к.і.н., доцент кафедри суспільних дисциплін</i></p>
<p>Вікіситет</p>	<p>http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Цецик_Ярослав_Петрович</p>
<p>ORCID</p>	<p>ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2527-2155</p>
<p>Канали комунікації</p>	<p>y.p.tsetsik@nuwm.edu.ua тел. 098-422-81-28 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE</p>
<p>ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ</p>	
<p>Мета та завдання</p>	
<p>Актуальність дисципліни полягає в акцентуванні уваги здобувачів на особливостях українсько-російського протистояння у ХХ – ХХІ ст., протидії українських національних політичних структур експансіоністській політиці московської імперії та їх боротьбі за незалежність України. <u>Метою</u> викладання дисципліни: ознайомити здобувачів із ключовими напрямками протидії російській експансії на українських землях у ХХ – ХХІ ст., проаналізувати ключові етапи боротьби за незалежність України. Особлива увага приділяється боротьбі українського народу після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну у лютому 2022 р.</p>	
<p>Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle</p>	
<p>https://exam.nuwm.edu.ua/course/index.php?categoryid=53</p>	
<p>Передумови вивчення* (місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі)</p>	
<p>Передумовою вивчення даною освітнього компонента є вивчення ОК 10 вступ до спеціальності, ОК 25 Історія України друга половина ХVI-ХVIII ст. ОК 26 Історія України ХІХ ст., ОК 27 Історія України першої половини ХХ ст. ОК 28 Історія України другої половини ХХ ст. – ХХІ ст.</p>	
<p>Компетентності</p>	

Вивчення навчальної дисципліни надає здобувачам вищої освіти компетентностей щодо:

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Знання про збирання, вивчення, наукового опрацювання й публікації писемних пам'яток історії та культури, творчої спадщини видатних історичних, політичних і культурних діячів минулого та різнопланових писемних джерел, які стосувалися багатьох видатних подій минулого.

ФК 8. Здатність здійснювати критичний аналіз джерел інформації та використовувати їх у професійній діяльності.

ФК 10. Оволодіння теоретичними основами наукового дослідження.

ФК 13. Оволодіння іноземними мовами у професійній діяльності в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції.

Програмні результати навчання (РН)*

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти вивчаючи дану дисципліну є:

РН 8. Практично застосовувати знання та набуті уміння з методики викладання історії та суспільних дисциплін у професійній діяльності.

РН 9. Вміти оцінювати, класифікувати й інтерпретувати джерела й теоретичний матеріал з історії та культури України та світу.

РН 17. Цінувати різноманіття та мультикультурність; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий Модуль 1. Протидія росії у здобутті незалежності України у першій половині ХХ ст.

Тема 1. Історія українсько-російських протистоянь у ХVІІ – ХІХ ст. Боротьба українських козаків проти московського царства. Протидія експансіоністській політиці російської імперії українськими гетьманами. Роль української інтелігенції та політичних структур у протидії русифікаторській політиці імперії на підросійській Україні.

Тема 2. Особливості русифікаторської політики проросійських політичних угруповань на українських землях на початку ХХ ст.

Утворення на початок діяльності на українських землях Союзу російського народу та його роль у розпалювання міжнародної ворожнечі на Правобережній Україні. Особливості діяльності імперських партій в Україні. Протидія з боку українських діячів русифікаторській політиці імперії. Створення полку січових стрільців та його роль у розвитку української національної ідентичності під час Першої світової війни.

Тема 3 Боротьба українських політичних структур та військових формувань за незалежність України під час української національної революції.

Створення Української центральної ради. Боротьба українських урядів з збройним вторгненням більшовиків. Роль корпусу січових стрільців у боротьбі проти росії.

Тема 4. Особливості українсько-російського протистояння у 1920-х – 1980-х рр.

Діяльність повстанських загонів на території УССР у 1920-х рр. Протидія російській владі у Західній Україні у 1920-х – 1930-х рр. Роль ОУН та українських національних партій у боротьбі з російською експансією: проведення акцій проти голодомору, русифікації. Боротьба ОУН-УПА у 1940-х – 1950-х рр. Проведення русифікаторської політики на Україні: причини та наслідки. Роль українських дисидентів у боротьбі з імперською владою у 1950-х – 1980-х рр.

Тема 5. Протидія російської імперської влади становленню Незалежної Української держави.

Особливості російсько-українських взаємовідносин у 1990-х рр. - на початку 2000-х рр. Втручання в зовнішньополітичну діяльність України росії та перешкоджання вступу до ЄС і НАТО. Особливості застосування економічного тиску.

Тема 6. Революція Гідності та початок воєнного протистояння з росією у 2014 – 2022 рр.

Причини та наслідки втручання російської імперської влади у внутрішні справи України у 2013 – 2014. Злочинна діяльність росії під час Революції гідності. Участь спецпризначенців рф у розстрілах на Майдані у 2014 р. Захоплення Криму та частини Донецької та Луганської областей військовими формуваннями рф у 2014 р. Боротьба України із зовнішньою агресією: причини та наслідки.

Тема 7. Боротьба України з рф після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р.

Початок повномасштабного вторгнення рф в Україну та його наслідки. Боротьба українців проти агресії ворога. Злочини проти цивільного населення України з боку військових та адміністрації рф. Особливості ведення воєнних дій проти рф на сучасному етапі. Консолідація українського суспільства у протидії ворожій агресії: причини та наслідки.

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Історія українсько-російських протистоянь у XVII – XIX ст.	2
2.	Особливості русифікаторської політики проросійських політичних угруповань на українських землях на початку XX ст.	2
3.	Боротьба українських політичних структур та військових формувань за незалежність України під час української національної революції.	2
4.	Особливості українсько-російського протистояння у 1920-х – 1980-х рр.	2
5.	Протидія російської імперської влади становленню Незалежної Української держави	2
6.	Революція Гідності та початок воєнного протистояння з росією у 2014 – 2022 рр.	2
7.	Боротьба України з рф після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р.	2

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Практичне заняття № 1. Історія українсько-російських протистоянь у XVII – XIX ст.	2
2.	Практичне заняття № 2. Особливості русифікаторської політики проросійських політичних угруповань на українських землях на початку XX ст.	2
3.	Практичне заняття № 3 Боротьба українських політичних структур та військових формувань за незалежність України під час української національної революції.	2
4.	Практичне заняття № 4. Особливості українсько-російського протистояння у 1920-х – 1980-х рр.	2
5.	Практичне заняття № 5 Протидія російській імперській владі становленню Незалежної Української держави	2
6.	Практичне заняття № 6. Революція Гідності та початок воєнного протистояння з росією у 2014 – 2022 рр.	2
7.	Практичне заняття № 7. Боротьба України з рф після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р.	4
	Разом	16

Форми та методи навчання

Методи навчання: демонстрація, проблемно-пошуковий метод, навчальна дискусія / дебати, мозковий штурм.
Технології викладання: аналіз конкретних ситуацій (case study), імітаційні та неімітаційні, обговорення, мультимедійні презентації, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду та інші..

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для оформлення звітів з практичних занять рекомендовано застосовувати в навчальних цілях здобувачами пакет програмного забезпечення MSOffice. В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання / результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів (до 60 балів поточна складова оцінювання (практичні роботи) та до 40 балів за сумою двох модулів по модульній складовій оцінювання). Здобувач вищої освіти набирає бали за виконання певних навчальних завдань (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом, тощо) в межах тем навчальної дисципліни. Для отримання екзамену з даної навчальної дисципліни, здобувачу вищої освіти потрібно набрати більше або рівне 60 балів, за сумою усіх видів навчальних завдань, відповідно до складових оцінювання.

	Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання			
Змістовий модуль 1.			
1.2. Практичні заняття			
1.2.1.	Практичне заняття № 1. Історія українсько-російських протистоянь у XVII – XIX ст.	8	Виконання завдань.
1.2.2.	Практичне заняття № 2. Особливості русифікаторської політики проросійських політичних угруповань на українських землях на початку XX ст.	8	
1.2.3.	Практичне заняття № 3. Боротьба українських політичних структур та військових формувань за незалежність України під час української національної революції.	8	
1.2.4.	Практичне заняття № 4. Особливості українсько-російського протистояння у 1920-х – 1980-х рр.	9	
1.2.5.	Практичне заняття № 5. Протидія російської імперської влади становленню Незалежної Української держави	9	
1.2.6.	Практичне заняття № 6. Революція Гідності та початок воєнного протистояння з росією у 2014 – 2022 рр.	9	
1.2.7.	Практичне заняття № 7. Боротьба України з рф після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р.	9	
Усього бали за практичні заняття		60	
Усього бали за поточною складовою оцінювання:		60	
2. Модульна складова оцінювання			
2.1.	Модульний контроль №1	20	Комп'ютерне тестування
2.2.	Модульний контроль №2	20	Комп'ютерне тестування
Усього бали за підсумковою складовою оцінювання:		40	
Разом бали за освітню компоненту:		100	

Оцінювання завдань поточного (модульного) контролю*

Рівень складності завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань, балів	
		за одне	загальна
1	20	0,4	8
2	9	1	9
3	1	3	3
Разом	30	X	20

* наводиться для усіх модульних контролів

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

- Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та

803<https://ep3.nuwm.edu.ua/28552/>

- Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (зі змінами та доповненнями) (Наказ № 168 від 04.04.2016р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21121/>;
- Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (введено в дію наказом ректора НУВГП від 27.03.2023 № 186: <http://ep3.nuwm.edu.ua/25889/> – регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університеті водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів;
- Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 19.02.2020) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21123/> – описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти;
- Методичні вказівки щодо формування, наповнення та оформлення сторінок навчальних дисциплін в Навчальній платформі НУВГП (для професорсько-викладацького складу) (схвалено науково-методичною радою НУВГП Протокол № 1 від 27.02.2019 р) <http://ep3.nuwm.edu.ua/13934/> – описують порядок оформлення та створення тестів для семестрового поточного та підсумкового контролів, порядок завантаження науково-методичних джерел в курси;
- Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі <https://ep3.nuwm.edu.ua/19215/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)**Основна література**

1. Барановська Н. Україна: утвердження незалежної держави (1991–2001). Київ: Альтернативи, 2001. 703 с.
2. Бойко О. Д. Історія України: посібник. Вид. 2-ге, доповн. Київ: Вид. центр «Академія», 2002. 656 с.
3. Греченко В. А. Історія та культура України: підручник. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2017. 441 с.
4. Демократія, права і свободи громадян та медіаспоживання в умовах війни. Липень 2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <https://www.kiis.com.ua/materials/pr/20220817>
5. Українська державність: історико-правові нариси / за заг. редакцією В. А. Смолія. Київ: Юрид. вид-во «Право України», Всеукраїнська правозахисна організація «Меморіал» імені Василя Стуса. 2021. 976 с.

6. Тихончук Л.Х., Маланчук Л.О., Антонова С. Є., Цецик Я. П. та ін. Сучасний стан України в умовах війни: інформаційна політика, територіальні громади: монографія. Рівне: НУВГП. 2023. 388 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/26095/>

Допоміжна література

7. Бойко О. Д. Історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Академія, 2014. 720 с.

8. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946 –1985). Київ, 1999. 304 с.

9. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. Київ, 2000. 656 с.

10. Історія української суспільно–політичної думки: навч. посібник / Укл.: В. В. Морозов. К.: Нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана, 2006. 180 с.

11. Крим після анексії. Державна політика, виклики, рішення та дії. Біла книга / за редакцією Ю. Тищенко. Київ, 2016. 145 с.

12. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953: У 2 т. К., 1994. Т. 1, 2.

13. Бойко О. Україна у 1985 – 1991 рр.: основні тенденції суспільно-політичного розвитку. Київ, 2002.

14. Гнатюк О. Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. Київ, 2005.

15. Голод 1946 – 1947 рр. в Україні: причини і наслідки. Київ, 1998.

16. Голод в Україні 1946 – 1947: Документи і матеріали. Київ – Нью-Йорк, 1996.

17. Касьянов Г. Україна 1991–2007: Нариси новітньої історії. Київ, 2008. 480 с.

18. Люди «сірої зони». Свідки російської анексії Криму 2014 року / упоряд. та вступ Андрієвська А., Халімон О. Київ, 2018.

19. Майдан від першої особи: 45 історій Революції Гідності / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко. Київ, 2015.

20. Наш Крим. Неросійські історії українського півострова. Київ: К.І.С., 2016.

21. Неоголошена війна. Невідомі факти і хроніки АТО / О. Калиновська та ін. Харків, 2015.

22. Цецик Я.П. Документи Державних архівів як джерело дослідження суспільно-політичних процесів на Волині наприкінці XIX – на початку XX ст. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія: Збірник наукових праць Вип. 26. Маріуполь, 2019. С. 66-73.

23. Цецик Я.П. Документи Державних архівів Волинської, Житомирської та Рівненської областей як джерело дослідження діяльності закладів освіти на Волині на початку XX ст. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія: Збірник наукових праць Вип. Маріуполь, 2019. С. 143-149.

24. Цецик Я. П., Корбутяк В. І., Кочубей А. В. Аналітико-синтетична переробка архівних документів при дослідженні документаційного забезпечення органів влади в процесі евакуації під час Першої світової війни. Інвестиції: практика та досвід. 2022. № 15-16. С.114-118. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/376/378>

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. «Інститут історії України НАН України. URL: <http://www.history.org.ua>
2. Національний меморіальний комплекс героїв Небесної Сотні – музей Революції Гідності. URL: <https://maidanmuseum.org/uk/storinka/pro-maydan>
3. Проєкт «Віртуальний некрополь української еміграції». URL: <http://necropolis.uinr.gov.ua>
4. Українська правда. Історична правда. URL: <https://www.istpravda.com.ua>
5. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinr.gov.ua>
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Поєднання навчання та досліджень*

*Під час знайомства з дисципліною на першому занятті кожен студент обирає тему дослідження. В процесі дослідження даної теми готує, доповідь, тези конференції чи статтю за темою дослідження та публікує в фаховому виданні;
Працює за обраною темою в науковому гуртку;
Під час навчання оцінюється активність студента при проведенні наукового дослідження за обраною тематикою, в кінці курсу відбувається захист опрацьованого дослідження
Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.*

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички усного та письмового спілкування, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

Дедлайни та перескладання

Здобувачі вищої освіти на протязі семестру зобов'язані здавати практичні на інші види навчальних завдань за які на протязі семестру отримують бали які накопичуються. На останній парі викладач виставляє за сумою балів залік тим здобувачам які відповідають вимогам відповідно до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020).

У випадку отримання не задовільної оцінки (менше 60б) за результатом екзамену, здобувач вправі здійснити складання або перескладання певних елементів освітньої компоненти до добору балів до результуючої оцінки, при цьому перескладання модульних контролів не здійснюється у відповідності до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020). У випадку отримання нерезультуючої оцінки за результатом сесії, здобувач вищої освіти керується порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <https://ep3.nuwm.edu.ua/30369/> для розгляду процедури повторного вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін (проходження повторного курсу навчання).

Неформальна та інформальна освіта

Можливе визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, якщо вона відповідає вимогам, викладеним у Положенні про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/28363/> і має зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни та перевіряється в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE.

Модульні контролі знань здобувачі здають у аудиторії, незалежно від карантинних обмежень. Здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі <https://exam.nuwm.edu.ua/course>

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Лектор к.і.н., доцент Я. П. Цецик

Автор
Доцент

Ярослав ЦЕЦИК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1291
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100